

Landschappelijke inpassing
Van Echtenskanaal Noordzijde 22, Klazienaveen

Colofon

Landschappelijke inpassing
Van Echtskanaal Noordzijde 22, Klazienaveen

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Van Westreenen
Contactpersoon: dhr. B. Wopereis

Projectnummer en versie: 719, versie 1.0	Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 9 november 2015
Ligging projectgebied: Van Echtskanaal Noordzijde 22 Klazienaveen	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

@natuurbankOverijssel

1. Inleiding

Er zijn concrete plannen voor vervangende nieuwbouw en uitbreiding van een agrarisch bedrijf aan het Van Echtskanaal Noordzijde 22 in Klazienaveen. Er worden twee nieuwe stallen en een werktuigenberging gebouwd. In voorliggend plan wordt een voorstel voor landschappelijke inpassing van het nieuwe, wenselijke erf gepresenteerd. De landschappelijke inpassing wordt uitgevoerd middels de aanplant van erfbeplanting. Naast een voorstel voor inrichting, wordt tevens advies gegeven voor vervolgbeheer van de erfbeplanting.

2. Het plangebied

2.1 Ligging

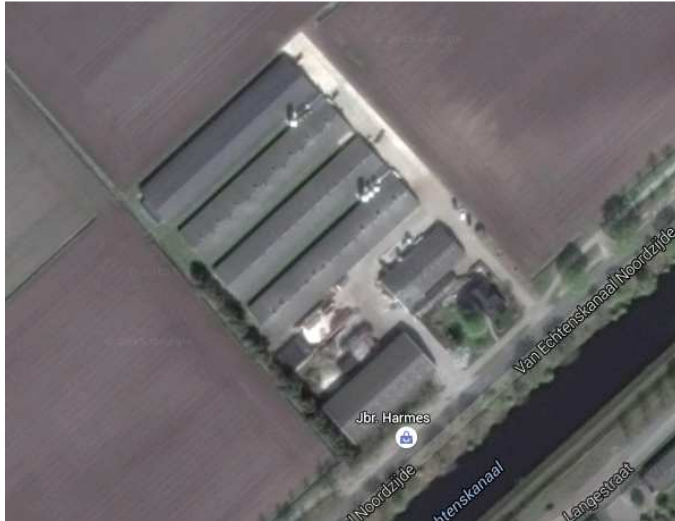
Het plangebied ligt op het adres Van Echtskanaal Noordzijde 22. Het ligt in het buitengebied, iets ten zuidwesten van Klazienaveen. Het grenst aan de zuidoostzijde aan een verharde doorgaande weg en aan de overige zijden aan agrarische cultuurgrond. Op onderstaande luchtfoto wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Globale ligging van het plangebied. Deze wordt met de cirkel aangeduid.

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit een pluimveebedrijf. Op het erf staan een woning, een viertal grote kippenschuren en twee kleinere schuren, waaronder een werktuigenberging. Langs de perceelsgrens aan de zuidzijde is een rij fijnsparren aangeplant en rond de woning is een kleine siertuin aangelegd. Overige erfbeplanting ontbreekt. Op onderstaande luchtfoto wordt het erf in detail weergegeven.

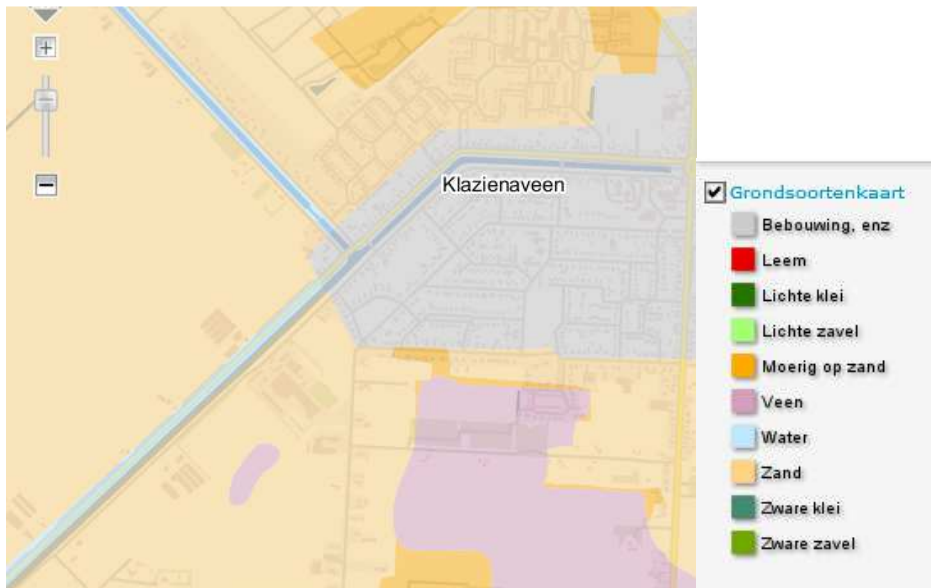
Detailopname van het erf.

Impressie van het plangebied.

Bodem

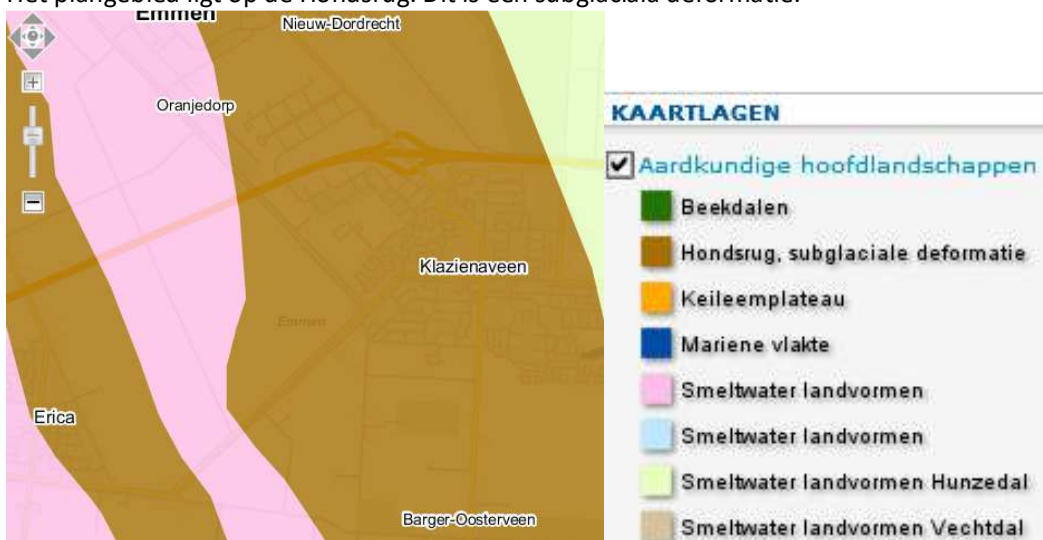
De bodem in en rond het plangebied behoort tot de zandgronden. Op onderstaande uitsnede van de (vereenvoudigde) bodemkaart wordt de ligging van het plangebied weergegeven.

Uitsnede van de bodemkaart. Bron: Provincie Drenthe.

Geomorfologie

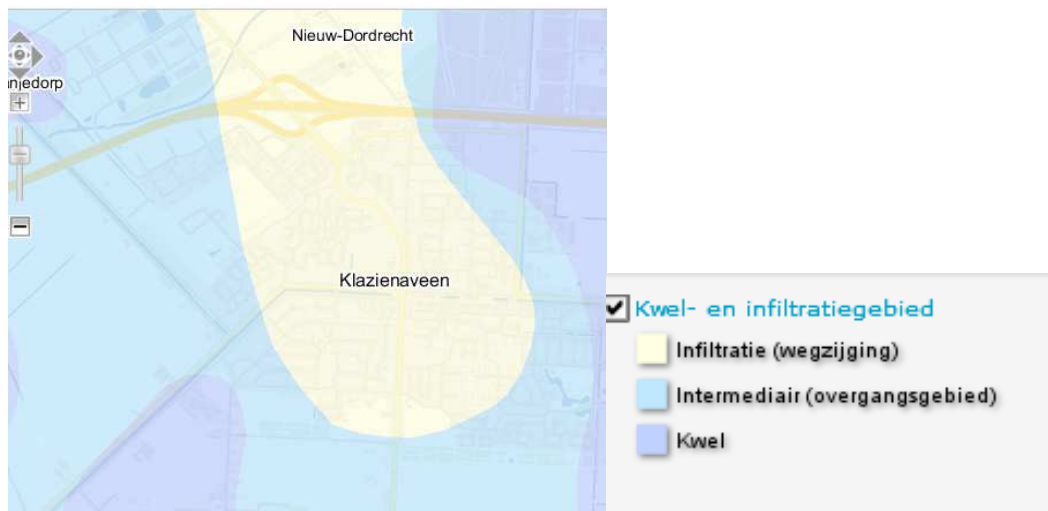
Geomorfologie (vaak ook kortweg als morfologie aangeduid) is de wetenschap die de vormen van het landschap en de processen die bij het ontstaan daarvan een rol spelen of hebben gespeeld, bestudeert. Het plangebied ligt op de Hondsrug. Dit is een subglaciale deformatie.

Uitsnede van de geomorfologische kaart. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid. Bron: Provincie Drenthe.

Kwel-infiltratie

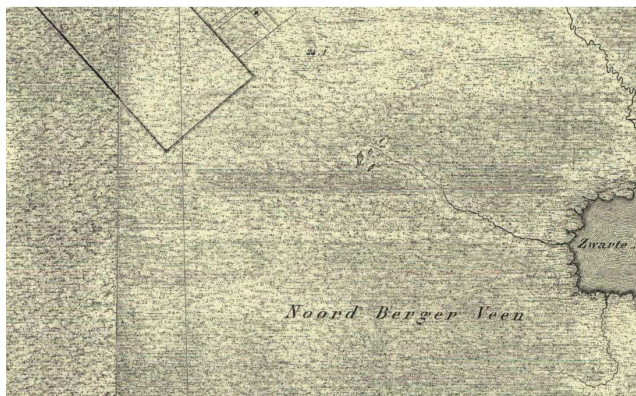
Het plangebied ligt op de overgang van een kwelgevoed gebied ten zuiden ervan naar een intermediair gebied ten noorden ervan. Het centrale deel van de Hondsrug is een infiltratiegebied. Door de aanleg van een fijnmazig slotenpatroon komt kwel anno 2015 niet meer in de wortelzone, maar is soms zichtbaar in slootkanten.

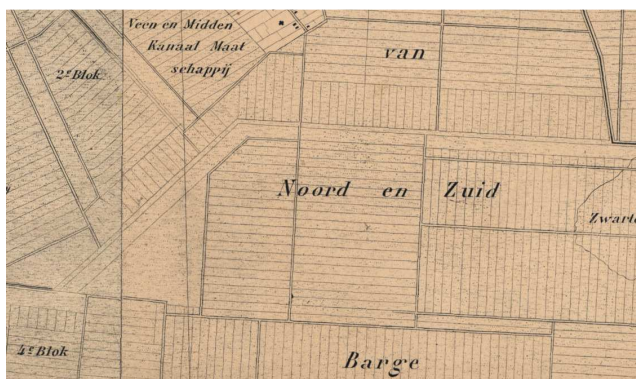
Uitsnede van de kwel-infiltratiekaart. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid. Bron: Provincie Drenthe.

Landschap

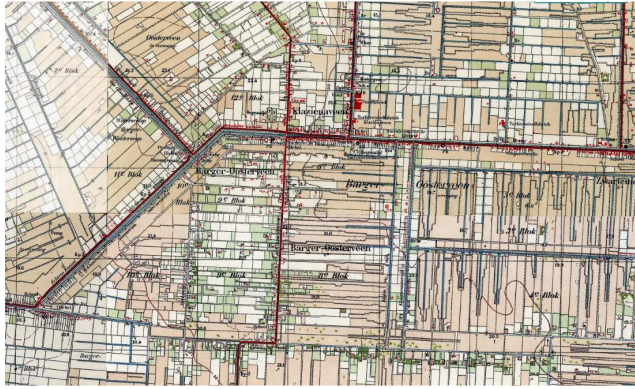
Het landschap rondom het plangebied behoort tot het jonge heide- en veenontginningslandschap welke rond begin van de vorige eeuw in cultuur gebracht is. Het ligt in wat ooit het Noord Berger Veen was; dit veengebied maakte ooit deel uit van een uitgestrekte gordel van hoogvenen van noord Nederland tot aan de Achterhoek. Op onderstaande afbeeldingen worden enkele uitsneden van historische topografische kaarten weergegeven.

Anno 1850

Anno 1900

Anno 1950

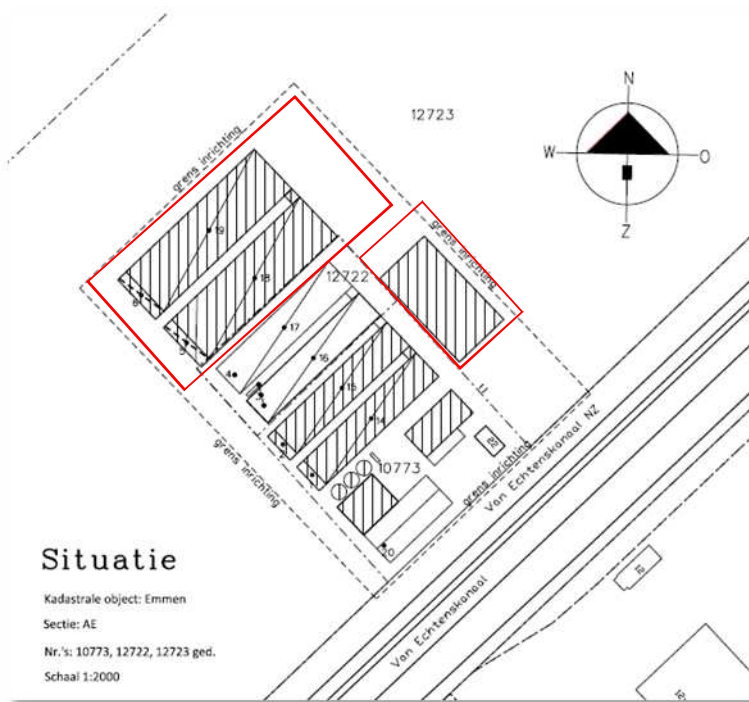
Anno 1970.

Bron: Kadaster.nl

Het landschap rond het plangebied wordt gekenmerkt door een rationele verkaveling, ontstaan vanuit de ontginning. Kenmerkend zijn de lange rechte wegen, de grootschalige blokgewijze verkaveling en de verspreid liggende boerderijen langs de hoofdontginningswegen. Om het gebied te kunnen ontginnen is een fijnmazig netwerk van sloten en kanalen gegraven. Het huidige landschap is wijds en kaal. Opgaande beplanting ontbreekt grotendeels is het landschap en beperkt zich tot de ontginningswegen (laanbomen) en de erven. Kavelgrenzen, erven en watergangen staan vaak haaks op de ontginningswegen

3. Voorgenomen activiteit

Er zijn concrete plannen voor de bouw van twee nieuwe stallen en een werktuigenberging. Op onderstaande afbeelding wordt de wenselijke nieuwe situatie weergegeven. De nieuwe stallen worden aan de achterzijde van het erf gebouwd, de nieuwe werktuigenberging aan de noordoost-zijde.

Wenselijke nieuwbouw van twee stallen en een werktuigenberging.

4. Ruimtelijke analyse

4.1 Algemeen

Het huidige bedrijf is slechts voor een klein gedeelte landschappelijk ingepast in het landschap door middel van erfbeplanting. Aan de zuidwesthoek van het erf staan een rij fijnsparren en evenwijdig aan de Van Echtenskanaal Noordzijde staat een rij zomereiken laanbomen en opslag van lijsterbes, berk en els zonder ondergroei. Rond de woning is een eenvoudige siertuin aanwezig met gazon, coniferen, heesters en enkele opgaande bomen waaronder een oude linde, twee gekandelaberde linden, een berk en een zomereik.

De Noordoost- west- en zuidwestzijde van het erf zijn niet ingepast waardoor er vrij zicht op de bedrijfsgebouwen is. De nieuwbouw van de stallen en de schuur vindt plaats aan de zijden van het erf zonder erfbeplanting. De fijnsparren vormen een niet-passende beplantingsvorm op het erf. Op onderstaande afbeelding wordt de ruimtelijke analyse verbeeld.

Ruimtelijke analyse van de het nieuwe wenselijke erf.

5. Landschappelijke inpassing

5.1 Algemeen

Doel van een plan voor de landschappelijke inpassing is het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van het erf en het omringende landschap. Deze versterking kan bestaan uit het aanbrengen van nieuwe beplantingsvormen, zoals houtsingels, struweelhagen, knotbomen, hoogstamfruitboomgaarden of scheerhagen, maar soms ook uit het omvormen/verwijderen van niet kenmerkende beplantingsvormen of niet streekeigen soorten beplanting. Het aanplanten van 'groen' is bij een landschappelijke inpassing geen doel op zich, maar een middel om de ruimtelijke kwaliteit te versterken.

5.2 Uitgangspunten bij landschappelijke inpassing

De volgende algemene uitgangspunten worden gehanteerd bij het opstellen van een plan voor de landschappelijke inpassing van het erf.

Zichtbaarheid bebouwing

Agrarische bebouwing mag zichtbaar zijn in het agrarisch cultuurlandschap. Het uitgangspunt is niet om alle bebouwing achter een 'groene muur' te plaatsen. Landschapsontsierende objecten (zoals opvallende betonnen keerwanden e.d.) worden bij voorkeur wel achter 'groen' geplaatst.

Uitzicht vanuit de woning

De bewoners willen veelal weg kunnen kijken. Zichtlijnen vanuit de woning worden daarom gedeeltelijk vrij gelaten van hoge opgaande beplanting.

Geborgenheid

Erfbeplanting is niet bedoeld om agrarische erven volledig te verbergen achter een groene 'muur'. Het aanbrengen van opgaande beplanting op erven zorgt wel voor geborgenheid van het erf in het landschap en het vormt een fysieke begrenzing van het 'erf' en het 'cultuurland'.

Streekeigen beplanting

Als plantmateriaal voor nieuwe beplanting wordt streekeigen beplanting gebruikt. Dit is beplanting welke karakteristiek is voor het landschap en geschikt is op de locatie (bodem, water). Naast het aanleggen van

beplanting, kan het zinvol zijn om bestaande niet inheemse beplanting te verwijderen en al dan niet te vervangen voor inheems plantmateriaal.

Streekeigen beplantingsvormen

Bij het ontwerp van de erfbeplanting wordt gekeken naar streekeigen beplantingsvormen. Gelet op het landschap, bodem en water behoort loofhout zoals zomereik, berk, lijsterbes, veldesdoorn, vuilboom, linde, esdoorn, beuk, hazelaar en meidoorn tot streekeigen beplanting.

Combinatie hemelwaterberging en beplanting

Het is doorgaans mogelijk om beplanting te combineren met de berging en infiltratie van hemelwater.

5.3 Kansen voor versterking

Kijkende naar de wenselijke ontwikkeling van het erf, wordt het erf aan de achter- en noordzijde uitgebreid met nieuwe bebouwing. De zichtbaarheid van deze bebouwing vanaf de Van Echtenskanaal Noordzijde wordt gedeeltelijk belemmerd door de aanwezige laanbomen die als een soort 'muur' het zicht op het erf belemmeren. Dichtbij het erf wordt deze 'muur' echter minder en zijn de gebouwen zichtbaar. Vanwege de schaalgrootte van het landschap is het erf niet- of nauwelijks zichtbaar vanaf andere doorgaande wegen.

Zicht op het erf vanaf de Van Echtenskanaal Noordzijde in noordoostelijke richting.

De landschappelijke inpassing en ruimtelijke kwaliteit kan als volgt versterkt worden;

- Omvormen fijnsparreanaantplant naar loofhout-hakhoutsingel
- Verminderen zicht op bebouwing door aanplant loofhoutsingel aan zuidzijde in het verlangde van de bestaande rij fijnsparren
- Verminderen zicht op bebouwing door aanplant struweelhaag met twee solitaire loofbomen

Op onderstaande afbeelding wordt het voorstel voor landschappelijke versterking weergegeven.

Voorstel voor landschappelijke inpassing en versterking ruimtelijke kwaliteit.

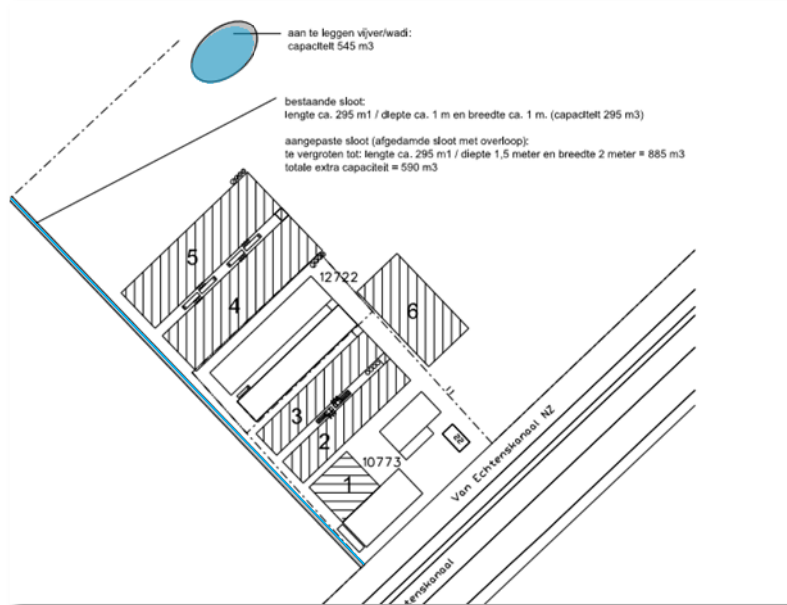
5.4 Waterberging

Na planrealisatie is er 11.315 m² verhard oppervlak op het erf aanwezig (gebouwen + bestrating). Op basis van geldende regels voor waterberging dient in totaal 1132 m³ hemelwater tijdelijk geborgen te kunnen worden.

Renvooi nieuwbouw		
gebouw	benaming	m ² verhard
1	nieuwbouw loods	840 m ²
2	herbouw stal	-
3	herbouw stal	-
4	nieuwbouw stal	2885 m ²
5	nieuwbouw stal	2885 m ²
6	nieuwbouw loods	1920 m ²
	erfverharding	2785 m ²
	totaal	11315 m²
<p>Opvang hemelwater (eis) Ts 10 + 10% = min. 40 mm. Ts 100 bui = 100 mm (boven 1,1L/S/H naar watergang) 11315 m² verharding x 0,1m = 1132 m³</p> <p>Berging en infiltratie van hwa middels het vergroten van een bestaande (afgedamde) sloot. Extra opvang hemelwater totaal 1132 m³</p>		

Renvooi verhard oppervlak na planrealisatie.

Voor het bergen en infiltreren van hemelwater wordt een bergings- en infiltratievijver gegraven aan de noordoosthoek van het bedrijf en een bestaande sloot verruimd. De bergingsvijver kan maximaal 545 m³ water bergen en de verruimde sloot kan 590 m³ water bergen. De sloot wordt 1,5 meter diep en 2,5 meter breed over een lengte van 295 meter. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van de bergingsvijver en de aangepaste sloot weergegeven.

Locatie waterberging (vijver en sloot).

6. Inrichting & beheer

6.1 Inrichting

Om tot het wenselijke eindbeeld te komen dienen de volgende inrichtingsmaatregelen genomen te worden.

Omvormen fijnsparrenaanplant

Alle fijnsparran worden gerooid en het element wordt door geplant met een gelijkmatig gemengde aanplant van zomereik, ruwe berk, lijsterbes, hazelaar, lijsterbes, boswilg, esdoorn en vuilboom. Voordat het bosplantsoen geplant wordt, wordt de bodem in het plantvak ondiep gespuit om de aanwezige zure strooisellaag onder te werken. De stobben van de fijnsparran worden niet gerooid of gefreesd.

Aanleg loofhoutsingel

In het verlengde van de fijnsparrenaanplant wordt een loofhoutsingel aangelegd. Deze is vijf meter breed en bestaat uit drie rijen bosplantsoen bestaande uit gelijkmatig gemengde aanplant van zomereik, ruwe berk, lijsterbes, hazelaar, lijsterbes, boswilg, esdoorn en vuilboom. In het element worden vier als laanboom gekweekte loofbomen geplant, inclusief boompaal en boomband. De beplanting is minimaal 80-120 groot en wordt in een plantverband van 1,5 x 1,5 meter geplant. Indien gekozen wordt om het beplantingsvak te combineren met de berging en infiltratie van hemelwater, dient het beplantingsvak vergraven te worden. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het staande hout het bergingsvolume verminderd; daarbij dient gecompenseerd te worden bij de aanleg.

Aanleg struweelhaag

Aan de noordzijde wordt een struweelhaag aangeplant. Deze haag is minimaal 4 meter breed en bestaat uit twee rijen struweelbeplanting. De beplanting bestaat uit een gelijk gemengde aanplant van hazelaar, Gelderse roos, veldesdoorn, hondsroos, liguster, meidoorn en boswilg.

In de struweelhaag worden vijf als laanbomen gekweekte loofbomen geplant. Deze bomen worden geplant met boompaal en boomband. Indien bij de aanleg de beplanting op sommige plekken niet aan slaat, dan wordt deze niet ingeboet. Hierdoor krijgen ruigtekruiden de kans om op te slaan en zo een gevarieerde struweelhaag te vormen.

Struweelhaag met 'open plek' (links) en geschoren zijkant langs de weide. Tappenweg, Etten. 2013

Algemene plantinstructie voor bosplantsoen

1. Het aanplanten van bosplantsoen kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems plantmateriaal, wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
3. De te beplanten oppervlakte dient te worden bewerkt, dit kan door frezen en/of planten in bewerkte grond.
4. Plant de soorten aan in groepen van minstens 5-7 stuks per soort. Op die manier voorkomt u dat langzaam groeiende soorten worden overgroeid door snel groeiende soorten.
5. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
6. Indien u niet direct alle bomen en/of struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen en/of struiken tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

Aanleg scheerhaag

Er wordt een scheerhaag van beuk, meidoorn of veldesdoorn geplant. Het plantsoen heeft een minimale maat 80-120 cm. De haag bestaat uit vier stuks plantsoen per strekkende meter haag.

Aanplant solitaire loofbomen

Aan het begin van de nieuwe inrit, in de struweelhaag en in de houtsingel worden enkele solitaire loofbomen geplant. Daarvoor worden als laanbomen gekweekte bomen gebruikt met een minimale stamomtrek van 14-16 cm op 1,5 meter boven de wortelvoet. Bij voorkeur worden zomereiken gebruikt, maar een winterlinde vormt ook een geschikte boomsoort. De solitaire bomen worden voorzien van met boompaal en boomband.

Algemene opmerking

Initiatiefnemer dient er op toe te zien dat uitsluitend inheems plantmateriaal gebruikt wordt. De leverancier van het plantmateriaal kan hierop toezien.

6.2 Beheer

Struweelhaag & hakhoutsingel

Zowel de struweelhaag als de houtsingel worden als hakhout beheerd waarbij de beplanting periodiek net boven het maaiveld afgezaagd wordt. Tak- en tophout wordt in een ril in het element gelegd of afgevoerd, maar niet gehakseld waarbij de snippers op een grote berg in het element geblazen worden. Wanneer de struweelhaag/singel te breed wordt en hinder veroorzaakt aan landbouwvoertuigen, kan deze geschoren worden aan de zijkant. De in het element geplante laanbomen worden als 'overstaanders' gespaard waardoor deze kunnen uitgroeien tot beeldbepalende bomen.

De beplantingsstroken worden vlaksgewijs afgezet, dat wil zeggen dat hele stroken beplanting ineens afgezet worden i.p.v. een dunning van de beplanting.

Scheerhaag

Om de scheerhaag in hoogte en breedte te reguleren wordt deze jaarlijks één à twee maal geschoren op minimaal 1 m1 hoogte.

Solitaire boom

Geen beheer. Mogelijk opkronen laanboom indien deze schade/hinder veroorzaakt aan (landbouw)verkeer.